

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

וי"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך | פרשת בהר - ל"ג בעומר

גיליון מס' 186 התשפ"ד

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאלה. השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן

גיליון זה מוקדש

לע"נ ר' מתתיהו יחזקאל ב"ר יוסף ישראל ז"ל

בדרך הפרשה

הלמוד בשבת יביא ללמוד בימות החול את שבתתי תשמרו (כו, ב)

מובא במדרש (הובא בטור ארח חיים רצ): "אמרה תורה לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, כשיכנסו ישראל לארץ, זה רץ לכרמו וזה רץ לשדהו, ואני מה

תהא עלי? אמר לה: יש לי זוג שאני מזוג לה ושבת שמו, שהם בטליו ממלאכתם ויכולין לעסק בה". נשאלת השאלה: מה הנחמה בכה? סוף סוף במדבר היו לתורה שבועה ימים עם עם ישראל, ובארץ ישראל הם ילמדו רק בשבת!

עשרים דקות, תראה שיש לך עוד הרבה זמן ללמוד...
 המוסר יפתח לך את העיניים!"
**לשבת יש סגלה מיוחדת, והיא מביאה לאדם יראת
 שמים, ברכה וכל הדברים הטובים. הלמוד שפני
 ישראל ילמדו בשבת - יפתח את עיניהם, והם יראו
 שיש להם זמן ללמוד גם בימות החול!**
 (רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - נאה דורש)

משיב על כף האדמו"ר מפיטסבורג שליט"א על פי
 מעשה שהיה:
 יהודי נכנס אל ה"חפץ חיים" וצ"ל ושאלתו בפיו:
 "יש לי רק עשרים דקות ללמוד. האם ללמוד באותו
 זמן הלכה, גמרא או מוסר?"
 אמר לו ה"חפץ חיים": "תלמד מוסר."
 "ומה יהיה הלאה?" שאל היהודי.
 השיב ה"חפץ חיים": "אחרי שתלמד מוסר במשך

בְּדֶרֶךְ רַבּוֹתָנוּ

הרב יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל

וחתך את הדפים. בכך עברתי, לצערי הרב, על אסור
 'לא תרדה בו בפירה'."
 המשיך הסטיפלר ואמר: "דפים של דברי תורה שעברתי
 בהם על לאו ר"ל, לא יכולים להתפרסם בספר, לכן
 ברצוני לקנות גליונות חדשים ולחתך אותם בעצמי."
 על אף שכל דקה מזמנו של הסטיפלר הייתה חשובה
 עבורו ביותר, ועל אף שהיה עני מרוד, שלם שוב על
 גליונות חדשים, והקדיש שוב זמן לחתוך הדפים,
 מחמת ההזירות מסרה אסור של "לא תרדה בו בפירה".
 (רבי גואל אלקריף שליט"א)

זהירות מפל סרה אסור לא תרדה בו בפירה (כה, מג)

ספור מפלא, שארע עם הסטיפלר זצ"ל, מלמד אותנו
 עד היום מגיעה ההזירות מפל שמץ של אסור "לא
 תרדה בו":
 בעבר, כשהיו רוצים להוציא ספר לאור, היו פונים
 לדפוס, ואחרי ההדפסה היו מקבלים גליונות גדולים,
 שכל אחד מהם כולל כמה דפים של הספר. עובדי
 הדפוס היו חותכים את הגליונות לדפים במספרים
 או בסכין.
 כאשר רצה הסטיפלר להוציא את ספרו, הוא קבל
 גליונות של הספר. באותה תקופה היה הסטיפלר עני
 מרוד ממש, ולא היה לו כסף לשלם עבור החתוך, ולכן
 עשה את החתוך בעצמו.

יום אחד לקח הסטיפלר חמשה גליונות, שכל אחד
 מהם כולל כשניים-עשר דפים. למחרת שוב הגיע
 הסטיפלר לבית הדפוס, ובקש לתת לו שוב את אותם
 חמשה גליונות שפבר קבל ביום שלפני כן.
**שאל בעל בית הדפוס: "לשם מה צריה הרב עוד
 פעם את הגליונות?"**

אמר לו הסטיפלר: "אתמול הגיע אלי תלמיד חכם,
 והתחיל לדבר אתי בלמוד. אמרתי לו, שכדי לנצל את
 הזמן אחתה את הדפים תוך כדי הלמוד אתו. אמר לי
 אותו תלמיד חכם: 'ברצוני לעזור לרב'. אמרתי לו שאני
 רוצה לחתך בעצמי, אבל הוא כבר לקח את הגליונות,

בְּדֶרֶךְ הַיּוֹמָן

ל"ג בעומר - ל"ג בעומר

דעת הרמ"א (בסימן תפט), שבספירת העומר הנסח הוא: "היום כה וכה ימים בעומר", וכך נהגו האשכנזים. וב"משנה ברורה" (שם ס"ק ח) הביא שיש חולקים וסוברים שהנסח הוא: "היום כה וכה ימים לעומר". והנה בנוגע ל"ג בעומר, כלם קוראים ליום זה בלשונם "ל"ג בעומר", ולא מצינו מי שיחלק ויקרא ליום זה "ל"ג לעומר".

וטעם הדבר - אומר בעל ה"אוצרות הסופר" - משום שיום זה, ל"ג בעומר, הוא יום ההולולא של הרמ"א, ועל כן נקרא בפי כל "ל"ג בעומר", כשיטת הרמ"א, ואם כן ביום זה כל ישראל "יוצאים ביד רמ"א"!... משפט זה האחרון, הוא מליצה מלשון הפסוק בפרשת בשלח: "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", והרבה פוסקים נקטוהו בספרי ההלכה לפוסקים כרמ"א.

והנה דבר פלא פלאות, כי בפסוק זה שבו נרמז הרמ"א - נרמז גם רשב"י, שיום ההולולא שלהם שונה. שהרי שם בתרגום כתוב: ובני ישראל נפקין בריש גלי, ובריש הוא אותיות רשב"י. וגלי הוא ל"ג, לרמז ששניהם

נפטרו ביום ל"ג בעומר.

כתב מרו החיד"א בספרו "שם הגדולים" [ערה רבי משה איסרליש], שזכה בנו של החיד"א להשתטח על קברו של הרמ"א בעיר קראקא, ושם כתוב על המצבה, שנפטר הרמ"א ביום ל"ג בעומר, בשנת ה'ל"ג לחייו, והיה זה בשנת של"ג!

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוק האור ספירת העומר)

עמל התורה - דרבה של תורה

אשריה שראיתי בקה

הגמרא (שבת לג ע"ב) מספרת, שכשרבי פנחס בן יאיר, חותנו של רבי שמעון בר יוחאי, שמע על יציאתו של רבי שמעון מהמערות, הוא יצא לקראתו, וראה שגופו מלא בסדקים ובבקעים. דמעות זלגו מעיניו, מליחותן צרבה לרבי שמעון והיה מצוח.

אמר לו רבי פנחס בן יאיר: "אוי לי שראיתי בקה".
אמר לו רבי שמעון בר יוחאי: "אשריה שראיתי בקה, שאמלא לא ראיתי בקה - לא מצאת בי כה".

הגמרא מבארת שמתחלה, לפני שרבי שמעון בר יוחאי

הרב מפוניבז' זצ"ל

אתם לא שומעים את השעור כְּלִי על חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן שמוסרים עליהם? אתם לא רואים את ה'קצות' עומד עליהם?"

אמר רבי שמואל: מי שרואה בפרזלים את הנשים נזיקין, ושומע את הפרזלים זועקים "יבמות" – יכול לבנות עולם אמתי של תורה!

על פי זה נבין גם את השאלה ששאלנו: רבי שמעון לא ראה בְּקָעִים – "בְּקָעִים". הוא ראה בְּקָעִים – עֲשָׂרִים

וארבע תשובות על קשיה של רבי פנחס בן יאיר: עיניו של רבי פנחס בן יאיר זולגות דמעות על הבקעים: "אוי לי שראיתיה בכה", ורבי שמעון משיב לו: על מה אתה מדבר? על בקעים? מי מדבר בכלל על בקעים? "אשריה שראיתני בכה" – זה לא בקעים, זה עֲשָׂרִים וארבע תרוצים! זה עמל התורה!

(רבי חזקיהו מישקובסקי דורש טוב ספירת העומר)

כל מאמץ - משתלם!

"חדש כמה הלכות"

בפומון שחבר מרן ה"בן איש חי", ו"אמרתם כה לחי", לכבודו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, הוא כותב, באות ח': "חדש כמה הלכות".

לכאורה תמוה: זה מה שמתאים לומר על רשב"י, שהוא חדש "כמה הלכות"...

אָלָא, כוונתו היתה להדגיש שגדלות בתורה אינה רק כשאיך שולט במסקנות שלמות, או רק כשלומד

היה במערה, על כל שאלה שרבי שמעון בר יוחאי היה שואל – היה רבי פנחס בן יאיר משיב לו שתיים עשרה תשובות, ולבסוף, אחרי שהותו במערה, על כל שאלה שרבי פנחס בן יאיר היה שואל – היה רבי שמעון משיב לו עשרים וארבע תשובות.

לכאורה יש להתבונן: רבי פנחס בן יאיר שאומר: "אוי לי שראיתיה בכה" – מדבר על הבקעים שבגופו. ממילא, גם רבי שמעון משיב לו: "אשריה שראיתני בכה" – מדבר גם הוא על הבקעים. אשריה שראית אותי עם הבקעים. והרי ה"אשריה" צריכה להיות על הגדלות בתורה; אשריה שראית את גדלותי בתורה, לא על הבקעים. הבקעים הם רק "היכי תמציי" איה הגעתי לגדלות בתורה, ועקר הדגש היה צריכה להיות: אשריה שראית איה מעיקרא אתה עונה שתיים עשרה תשובות על שאלה שלי, ועכשיו אני עונה עשרים וארבע תשובות על שאלה שלך!

להבנת התשובה נקדים ונספר:

רבים נסו למצא הסבר, על מה ולמה זכה הרב מפוניבז' זצ"ל להעמיד עלה של תורה, בצורה כל כך מרשימה ועצמתית – זה אומר בכה וזה אומר בכה. ראש הישיבה, **רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל** הסביר זאת באמצעות הספור הבא:

באחד הימים, כשהתחילה בניתה של ישיבת פוניבז', עמד הרב מפוניבז' על הגבעה, והמתין בצפייה דרוכה לבואה של משאית מלאה בבולוקים ובכרזלים. מיד כשהגיעה המשאית, הוא החל, במו ידיו, לפרק את הפרזלים מעל גבי המשאית. הוא התלכלך בכל גופו, ידיו התמלאו בחלדה, אה כל זה לא ענגן אותו.

נהג המשאית קרא לעברו: "כבוד הרב, חדל! זו לא עבודה בשבילה! בשביל זה אני נמצא כאן!"

אה הרב מפוניבז' השיב לו: "אני כאן בעל הבית!" הנהג מהר לקרא לבחורים שידברו עם הרב שיפסיק לסחב. הללו רצו במהירות ואמרו לרבה: "זו לא עבודה בשביל הרב לסחב פרזלים ולהתלכלך! זו עבודה בשביל נהג המשאית!"

נענה הרב מפוניבז' ואמר: "עליכם לבקש מחילה על צורת ההתבטאות שלכם! מתר להתבטא על הפרזלים האלו כאלו הם 'סתם פרזלים' שמתלכלכים מהם? אתם לא רואים את הנשים נזיקין' שלומדים עליהם?"

רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל

בזכות "זכור"

בין מלחמת העולם הראשונה לשנייה, חי יהודי שהמיר את דתו, הוא אשתו וילדיו. הוא הצליח בעסקיו, והממשלה הגרמנית החליטה למנות אותו לשר השכונות, ואחר כך גם לשר החוץ.

דבר אחד ויחיד נשאר לו מינהגותיו: הוא אהב מאד את הוריו, שנפטרו, והיה מקפיד על אמירת "זכור" לעלוי נשמתם. הוא היה מגיע ביום כפור, בעצומו של היום הקדוש, במכוניתו, לבית הכנסת, בדיוק בזמן אמירת "זכור", ובסיומה היה עוזב מיד את בית הכנסת ונוסע בחזרה לביתו.

ראשי הקהלה חשבו להעיר לו, לגער בו: "וכי מעלה אתה על דעתך, שבנסיעתך, בעצומו של היום הקדוש, אתה גורם להוריה נחת ועלוי נשמה?" היו שבקשו לומר לו: "אם כבר הגעת לבית הכנסת, השאר לתפלת המוסף! יש רשימה גדולה של 'על חטא' שמתאים לה מאד לומר אותה...". היו כאלו שסברו לגרש אותו מבית הכנסת. איה אינו מתבייש להכניס לבית הכנסת לאחד שהפנה אליו ערף?!

אולם רב בית הכנסת, **רבי יחיאל יעקב וינברג זצ"ל**, בעל ה"שרידי אש", שהיה מגדולי דורו, הורה באופן ברור לא להעיר לו, אפילו לא מלה אחת! והסביר: "החוט היחיד שעוד מקושר בינו לבין הקדוש ברוך הוא הוא ה'זכור'! אל לנו 'לנתק' את החוט הזה!" סופו של אותו יהודי היה נורא: היו מהגרמנים שקנאו

יומם ולילה. האמת אינה כזו! גם אדם שחדש עוד ידיעה פשוטה, עוד הלכה בתורה, גם אדם שעמל כל היום לפרנסתו וקובע עתים לתורה - יש ללמודו חשיבות עליונה!

אדם עלול לטעות ולחשב: 'אין משמעות כל כך גדולה לשעור אחד. הרי, בין כה וכה, מהשעור הזה לא יצא ממני משהו'. או: 'איזו תועלת תצא לי אם אגיע יום אחד לבית המדרש? הרי, מהיום הזה, לא אצליח לסים מסכת'.

על כך אומרים לו: מעלתו של רבי שמעון בר יוחאי מנצחת במלים: "חדש כמה הלכות!" הגדלות נמדדת בהלכה אחת, ועוד אחת. אם יש לה הזדמנות ללמוד יום אחד, שעה אחת - נצל זאת! גם לזמן המצומצם הזה יש חשיבות עליונה! לפעמים אדם מגיע לשעור ומקשה קשה טובה, או עונה תשובה יפה - והרי היא חקוקה לנצח, והוא קונה את הברכה.

בקדשה של שחרית ביום השבת אומרים: "נקדישה ונעריצה כנעם שיש סוד שרפי קדש", כלומר: אנחנו משתדלים להדמות למלאכים, וכמו שהם שרים ומקדשים את ה', כן גם אנחנו.

לעמת זאת, בקדשה של מוסף אומרים: "כתר יתנו לה ה' אלקינו, מלאכים המוני מעלה, עם עמה ישראל קבוצי מטה. יחד כלם קדשה לה ישלשו" - לפתע פתאום אנחנו אומרים קדשה ביחד עם המלאכים, שזה בשונה. השאלה הנשאלת: מה קרה? לפני חצי שעה היינו במדרגה נמוכה יותר ממדרגתם של המלאכים, והשתדלנו לומר קדשה כמו שהם אומרים. ואלו עתה, כהרף עין, הפכנו להיות במדרגה שנה להם, ולומר קדשה ביחד אתם? מה קרה בחצי השעה הזאת?

התשובה, אומר **רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל**: בחצי שעה הזאת הייתה קריאת התורה! קריאת התורה רוממה את האדם הפשוט והציבה אותו במדרגת מלאך! הביטו וראו איזו מהפכה התחוללה מקריאת התורה אחת!

אין לזלזל בעוד ידיעה אחת, בעוד הלכה אחת, בעוד שעור תורה אחד! מהפכה שלמה יכולה להתחולל מפל תוספת שהיא של תורה!

לא נדרש מיהודי "הרים וגבעות". נדרש ממנו דף גמרא אחד, דקדוק הלכה אחד, תפלה אחת.

בו על היותו שר בממשלה, ולא התרשמו מכה שהמיר את דתו, ביחד עם אשתו וילדיו, ורצחו אותו. כעבר שנים, תלמידו של הרב וינברג ספר את הספור הזה בעיר מודיעין עילית, כשלקפתע נעמד אחד מהשומעים והכריז: "אני נכדו של אותו יהודי". הוא החל לספר: "לסבא שלי היו בן ובת. בנו התחתן, רחמנא ליצלן, עם גויה, וכל זרעו נאבד מפלל ישראל. אני בנה של בתו. אמנם גם אמי המירה את דתה – אבל, לפי ההלכה, אני יהודי! כשפרצה מלחמת העולם השנייה, הגרמנים ימח שמם, שפאמור, לא התרשמו מכה שסבי המיר את דתו, וגם לא מכה שהיה שר בממשלתם, תפשו את בתו, אמא שלי, והובילו אותה למשרפות. דקות ספורות לפני מותה אמרה לי אמי: 'אני מבקשת ממך רק דבר אחד! אבא שלי הקפיד מאד לכבד את הוריו באמירת 'יזכר'. הוא לא ותר על כף אף פעם! אם תצא חי מן המלחמה הזאת – אנא! המשך את דרכו, והקפד לכבד אותנו, הוריה, באמירת 'יזכר'. ואכן, מספר האיש, "בחסדי השם יתברך, נצלתני מן התפת, וזכרתי היטב את צואת אמי. למרות שהייתי רחוק משמירת תורה ומצוות, הייתי מקפיד להגיע

לבית כנסת, ביום כפור, לאמירת 'יזכר'. אלא שאני, בנגוד לסבי, החלטתי להשאר לתפלת מוסף. אהבתי לשמע את הנגונים. ומה שקרה הוא, שהמתפללים ספרו לי שבכל שבת יש נגונים דומים, והחלטתי להגיע גם בשבתות. מפעם לפעם התחזקתי עד שחזרתי בתשובה שלמה". זכיתי, סיים האיש את ספורו, "שהבן שלי, הוא אברהם לכל דבר". מצוה אחת, שקיים יהודי כה רחוק, שמחלל את יום הכפורים, והמיר את דתו, מצוות "כבוד הורים", ואמירת "יזכר" לעלוי נשמתם - הביאה לידי כף שיהיה לו גין אברהם, בן תורה! כשרוצים להרים מקל ארה, לא צריכה להרים את פלו, מספיק להרים את קצהו, וכבר כל המקל מתרומם אל על. כל יהודי יכול "להרים" עולם מלא עם מצוה אחת, עם שעור תורה אחד, עם תפילה אחת. אף פעם לא נתן לשער מה תהיה התוצאה של מצוה אחת, אותה קיים בדבקות ובעקשנות. רבי גואל אלקריף שליט"א - דורש טוב אלקריף שליט"א)

מעוניינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ